

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI**

**OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI TOVARSHUNOSLIGI VA SIFAT
NAZORATI**

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:	1000 000 - Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	1010 000 - Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	61010200 - Aholi va turistlarning ovqatlanishini tashkil etish servisi

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Servis fakulteti
61010200 – Aholi va turistlarning
ovqatlanishini tashkil etish servisi
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Oziq-ovqat mahsulotlari tovarshunosligi va sifat nazorati
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	OOMT&SN 1506
Yil:	2
Semestr:	3-4
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	60
Amaliy mashg'ulotlar	60
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Fan talabalarga oziq-ovqat tovarlarining turlari, kimyoviy tarkibi, iste'mol xossalari, ularning sifat ekspertizasini o'tkazish usullari bo'yicha yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malakani shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	TE 2706 Tovarlar ekspertizasi
2.	OOMSAFKU 1304 Oziq-ovqat mahsulotlari sifatini aniqlashning fizik-kimyoviy usullari
3.	K 1110 Kimyo

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
TN1	Oziq-ovqat mahsulotlari ekspertizasining obyektlari, subyektlari, oziq-ovqat mahsulotlarining guruhlanishi, ularning sifat ekspertizasini o'tkazish tartiblari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	har bir guruh oziq-ovqat mahsulotlarining kimyoviy tarkibi, fizikaviy xususiyatlari, ozuqaviy va biologik qiymati, assortimenti, ularni ishlab chiqarish texnologiyasi, saqlash asoslarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i> lozim;
	<i>Ko'nikma jihatidan:</i>
	Oziq-ovqat mahsulotlarining sifati bo'yicha bir-biridan farqlay olish, sifat

TN3	ko'rsatkichlarini aniqlay olish, har bir guruh oziq-ovqat mahsulotlari uchun saqlash rejimlarini yaratishni amalda qo'llay bilish; oziq-ovqat mahsulotlarining nuqsonlarini aniqlash, sifati bo'yicha mahsulot navlariga ajratish; oziq-ovqat mahsulotlarining sifatini baholash, ularni standartlashtirish, sertifikatlashtirish bo'yicha <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.</i>
------------	---

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		Ajratilgan soat
3-semestr		
M1	«Oziq-ovqat mahsulotlari tovarshunosligi va sifat nazorati» fanning predmet, maqsadi va vazifalari	2
M2	Don, yorma va un mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
M3	Non va makaron mahsulotlarining tavsifi va sifat nazorati	2
M4	Ho'l mevalarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
M5	Ho'l sabzavotlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
M6	Qayta ishlangan meva va sabzavotlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
M7	Kraxmal, qand-shakar va asal mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
M8	Karamel, konfet va shokolod mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
M9	Kuchli alkogolli ichimliklarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
M10	Choy va qahva mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
JAMI:		30
4-semestr		
M11	Pivo, alkogolsiz ichimliklar va ziravorlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
M12	Yog'larning ahamiyati, kimyoviy tarkibi, o'simlik moylarining tovaoshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
M13	Hayvon yog'lari va margarinlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
M14	Sut va achitilgan sut mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
M15	Sariyog'lar va pishloqlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
M16	Tuxum va tuxum mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
M17	Mollarni go'shtga, so'yish texnologiyasi, go'shtlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
M18	Kolbasalar va go'sht konservalarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
M19	Baliqlarning guruhlanishi, kimyoviy tarkibi, tarik, sovutilgan va muzlatilgan baliqlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
M20	Tuzlangan, dudlangan baliqlar va baliq konservalarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
JAMI:		30
Umumiy jami:		60
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
3-semestr		
A1	«Oziq-ovqat mahsulotlari tovarshunosligi va sifat nazorati» fanning predmet, maqsadi va vazifalari	2
A2	Don, yorma va un mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A3	Non va makaron mahsulotlarining tavsifi va sifat nazorati	2

A4	Ho'l mevalarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A5	Ho'l sabzavotlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A6	Qayta ishlangan meva va sabzavotlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorti	2
A7	Kraxmal, qand-shakar va asal mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A8	Karamel, konfet va shokolod mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
A9	Kuchli alkogolli ichimliklarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A10	Choy va qahva mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
JAMI:		30
4-semestr		
A11	Pivo, alkogolsiz ichimliklar va ziravorlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
A12	Yog'larning ahamiyati, kimyoviy tarkibi, o'simlik moylarining tovaoshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A13	Hayvon yog'lari va margarinlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
A14	Sut va achitilgan sut mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
A15	Sariyog'lar va pishloqlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	4
A16	Tuxum va tuxum mahsulotlarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
A17	Mollarni go'shtga, so'yish texnologiyasi, go'shtlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
A18	Kolbasalar va go'sht konservalarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	4
A19	Baliqlarning guruhlanishi, kimyoviy tarkibi, tarik, sovutilgan va muzlatilgan baliqlarning tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati.	2
A20	Tuzlangan, dudlangan baliqlar va baliq konservalarining tovarshunoslik tavsifi va sifat nazorati	2
JAMI:		30
Umumiy jami:		60

№	Mustaqil ta'lim (MT)	Ajratilgan soat
MT1	O'zbekiston Respublikasida oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarishni ko'paytirish va sifatini oshirish borasida amalga oshirilgan ishlar.	4
MT2	Ekspert komissiyasiga qo'yiladigan talablarni o'rganish.	4
MT3	Don, un va yormalarning xavfsizlik ko'rsatkichlarini o'rganish.	6
MT4	Don va yorma mahsulotlarini saqlash va bu jarayonlarda bo'ladigan o'zgarishlar	6
MT5	Un, non va makaron mahsulotlarini saqlash va bu jarayonlarda bo'ladigan o'zgarishlar	6
MT6	Ho'l meva va sabzavotlarning xavfsizlik ko'rsatkichlarini o'rganish.	6
MT7	Ho'l mevalarni saqlash rejimlari, usullari va bu jarayonlarda bo'ladigan o'zgarishlar	4
MT8	Ho'l sabzavotlarni saqlash rejimlari, usullari va bu jarayonlarda bo'ladigan o'zgarishlar	6
MT9	Qayta ishlangan meva-sabzavot mahsulotlarining xavfsizlik	4

	ko'rsatkichlari haqida tushuncha olish.	
MT10	Asallarning soxtaligini aniqlashda qo'llaniladigan asosiy ko'rsatkichlarni o'rganish.	6
MT11	Qandolat mahsulotlarini saqlash sharoitlari, usullari va bu jarayonlarda bo'ladigan o'zgarishlar	4
MT12	Kuchli spirtli ichimliklarning soxtaligini aniqlashda qo'llaniladigan asosiy ko'rsatkichlarni o'rganish.	6
MT13	Vino mahsulotlarining xavfsizlik ko'rsatkichlarini o'rganish.	4
MT14	Yog'larda uchraydigan yog' kislotalarining kimyoviy formulasi va xossalari o'rganish.	6
MT15	Yog'larni saqlash jarayonida bo'ladigan o'zgarishlarni o'rganish.	4
MT16	Sut va sut mahsulotlarining xavfsizlik ko'rsatkichlarini o'rganish.	6
MT17	Sut konservalarining xavfsizlik ko'rsatkichlarini o'rganish.	4
MT18	Chorva mollarining kasalliklarini o'rganish.	4
MT19	Go'shtlarning ekspertizasini o'tkazishda qo'llaniladigan asosiy ko'rsatkichlar	6
MT20	Go'sht konservalarining xavfsizlik ko'rsatkichlari	4
MT21	Baliq konservalarining xavfsizlik ko'rsatkichlarini o'rganish.	6
MT22	Oziq-ovqat tovarlarining ekspertizasini o'tkazishda qo'llaniladigan asosiy uslublarni o'rganish	6
MT23	Baliqlarda uchraydigan kasalliklarni o'rganish	4
MT24	Nobaliq suv xomashyolarining turlarini va sifat ko'rsatkichlarini o'rganish	4
JAMI:		120

Asosiy adabiyotlar		
1.	Normaxmatov R. Oziq-ovqat mahsulotlari tovarshunosligi va sifat nazorati. Darslik. Samarqand, "SamISI" bosmaxonasi, 2023 yil.	
2.	Normaxmatov R. Oziq-ovqat mahsulotlari ekspertizasi xizmatini tashkil etish. Darslik. Samarqand, "Fan bulog'i" nashriyoti, 2022 yil.	
Qo'shimcha adabiyotlar		
1.	Normaxmatov R. Oziq-ovqat mahsulotlari tovarshunosligi fanidan laboratoriya darslarini o'tish bo'yicha uslubiy ko'rsatma. Samarqand, SamISI bosmaxonasi, 2014.	
2.	Vasilyev G.A. i dr. Kommercheskoye tovarovedeniye i ekspertiza. M.: Banki i birji, YuNITI, 2012.	

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy

xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;

➤ fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;

➤ fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

➤ berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;

➤ konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;

➤ mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;

➤ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

➤ ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaniq bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

➤ fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;

➤ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;

➤ fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;

➤ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaniq bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

➤ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;

➤ bayon qilish ravon bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

➤ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaniq bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;

➤ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;

➤ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;

➤ fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi:

0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho,

70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Normaxmatov Ruziboy – "Servis" kafedrası professori, t.f.d.;
E – mail:	n.ruzibaveva0507@gmail.com
Tashkilot:	SamISI "Servis" kafedrası
Taqrizchilar:	Z.Ravshanov - Samarqand shahar "SEMRUG" NUR" MChJ direktori J.S.Fayziyev – SamISI, Servis kafedrası dotsenti, t.f.n.

Mazkur Sillabus institut o'quv-uslubuy Kengashining 2024 yil 29.08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Servis" kafedrasining 2024 yil 28.08 dagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubuyat bo'limi boshlig'i

Fakultet dekani

Kafedra mudiri

Tuzuvchi

I. Shodmonov

N. Xudoyberdiyev

I. Shukurov

R. Normaxmatov